

ISSN 0134 — 6393

**ЗБІРНИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ
УМАНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
САДІВНИЦТВА**

засновано в 1926 р.

**Частина 2
Економіка**

**ВИПУСК
76**

Умань — 2011

УДК 63(06)

Включено до переліків №1 і №6 фахових видань ВАК України з сільськогосподарських та економічних наук (Бюлетень ВАК України №8 і №11, 2009 рік).

У збірнику висвітлено результати наукових досліджень, проведених працівниками Уманського національного університету садівництва та інших навчальних закладів Міністерства аграрної політики України та науково-дослідних установ УААН.

Редакційна колегія:

А.Ф. Головчук — доктор техн. наук (відповідальний редактор),
В.В. Манзій — кандидат с.-г. наук (заступник відповідального редактора),
О.І. Здоровцов — доктор економ. наук, Л.В. Молдаван — доктор економ. наук,
А.С. Музиченко — доктор економ. наук, О.О. Непочатенко — доктор економ. наук,
Ю.О. Нестерчук — доктор економ. наук, О.М. Шестопад — доктор економ. наук,
О.О. Школьник — доктор економ. наук,
В.С. Уланчук — доктор економ. наук, С.П. Полторецький — кандидат с.-г. наук (відповідальний секретар).

Рекомендовано до друку вченою радою УНУС, протокол № 6 від 15 червня 2011 року.

Адреса редакції:

м. Умань, Черкаської обл., вул. Інститутська, 1.

Уманський національний університет садівництва, тел. : 3–22–35

Свідectво про реєстрацію KB № 13695 від 03.12.07 р.

© Уманський національний університет садівництва, 2011

ЗМІСТ

ЧАСТИНА 2

ЕКОНОМІКА

<i>А.Ф. Головчук, О.О. Непочатенко, Б.С. Гузар, Г.Ю. Ягода</i>	КРЕДИТНІ ВАЖЕЛІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРОФОРМУВАНЬ.....	8
<i>В.К. Збарський, О.О. Непочатенко</i>	ОСОБИСТЕ СЕЛЯНСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО У ЗАБЕЗ- ПЕЧЕННІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	19
<i>Ю.Л. Зборовська</i>	ЧИННИКИ УСПІХУ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРЕ- РОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ АПК.....	28
<i>С.М. Колотуха, Н.А. Телічко</i>	СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ДЕРЖАВ- НОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	34
<i>М.І. Мальований</i>	СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ НЕДЕР- ЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	41
<i>Р. П. Мудрак</i>	МЕТОДОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ: ДОСВІД США.....	50
<i>О.О. Поліщук</i>	АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ОВОЧЕВОЇ ГАЛУЗІ.....	56
<i>Д.К. Семенда, О.О. Поліщук</i>	НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ ПРОГРЕС В ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПО- ДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	62
<i>О.М. Світовий</i>	ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ТА УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	67
<i>І.А. Бержанірі</i>	МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ СПИРТОВОЇ ГАЛУЗІ.....	75
<i>Г.Ф. Мазур</i>	ПЕРСПЕКТИВИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРО- ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ.....	83
<i>С.А. Байдюк</i>	ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ ТД “КАТЕРИНОПІЛЬСЬКА ФІНАНСОВО-ПРОМИСЛОВА ГРУПА”.....	89

<i>С.А. Власюк, Л.В. Барабаш</i>	ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ПРИ ОПОДАТКУВАННІ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	93
<i>Ю.Б. Березюк</i>	ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО КОМПЛЕКСУ ВІННИЦЬКОГО РЕГІОНУ, ЯК ПЕРЕДУМОВА ЙОГО ЕКСПОРТНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ.....	97
<i>М.А. Вуйченко</i>	ОБГРУНТУВАННЯ СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНОГО МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ СЕГМЕНТАЦІЇ РИНКУ ПРАЦІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ.....	106
<i>Т.О. Гнатюк</i>	СТАН ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ.....	113
<i>А.В. Льченко, І.В. Давидова, І.Г. Коцюба</i>	МАТЕМАТИЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ОБ'ЄМІВ УТВОРЕННЯ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ В МІСТІ ЖИТОМИРІ.....	118
<i>О.В. Жарун</i>	СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ.....	125
<i>І.В. Ткачук</i>	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	131
<i>Д.К. Семенда, Л.А. Корінний</i>	ІНТЕНСИФІКАЦІЯ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА.....	141
<i>Н.В. Бондаренко</i>	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА КРЕДИТУ.....	148
<i>Н.І. Гвоздеї</i>	ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ...	153
<i>Т.Є. Кучеренко</i>	ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СІЛЬСЬКО- ГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	161
<i>С.А. Власюк, Н.В. Бондаренко</i>	ДОЦІЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ БЮДЖЕТУВАННЯ ПОТОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	167
<i>Т.В. Сокольська</i>	ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА.....	174
<i>О.М. Саковська</i>	ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ЗЕРНА.....	180

- господарства в сільськогосподарських підприємствах за 2008 рік. — К.: Державний комітет статистики України. — 2009. — С. 47–56.
5. Остапчук Ю.М. Сільське господарство України — 2008 / Ю. М. Остапчука. — К.: ДП "Інформаційно-аналітичне агенство", 2009. — С. 33–39. с.

Одержано 2.03.11

Экономические показатели работы организации находятся на среднем уровне. Максимальный и минимальный показатели производства валовой продукции были соответственно — 4147,8 и 3508 тыс. грн; наивысший фонд оплаты труда 156 тыс. грн, а наименьший — 85 тыс. грн. За годы наблюдений показатели урожайности и площади сева льна масличного увеличились на 20 и 62% и соответственно составляли 18 ц/га и 123 га.

Ключевые слова: *урожайность, доход, оплата труда, валовая продукция, продуктивность труда, экономическая эффективность, рентабельность.*

The economic indicators of the company performance are at the average level. Maximal and minimum indices of gross output were 4147,8 and 3508 thousand hrn., respectively. The greatest wages fund was 156 thousand hrn., and the smallest wages fund was 85 thousand hrn. During the years of observation the productivity and the area under flax oily increased by 20 and 62% and made up 18 metric centners per hectare and 123 ha, respectively.

Key words: *crop productivity, profit, payment for labour, gross output, productivity of labour, economic efficiency, profitability.*

УДК 336.22

ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ПРИ ОПОДАТКУВАННІ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

С.А. ВЛАСЮК, кандидат економічних наук
Л.В. БАРАБАШ

В статті розглянуто механізми реалізації фінансової політики держави при оподаткуванні доходів фізичних осіб, окреслено переваги і недоліки застосування податкового інструментарію, висвітлено тенденції результативності сучасної системи оподаткування доходів фізичних осіб.

З часу здобуття незалежності, Україна самостійно формулює стратегію соціально-економічного розвитку, розробляє та створює незалежну фінансову політику в контексті загальнодержавної економічної політики. Фінансова

політика є однією зі складових фінансової політики.

Фіскальна політика держави — це розгорнута систему дій держави, пов'язана з балансуванням рівня доходів і видатків державної скарбниці за допомогою економічних інструментів регулювання ступеня зайнятості населення, контролю рівня інфляції в країні та забезпечення оптимальних обсягів виробництва. Основою реалізації фіскальної політики при цьому виступає податкова політика держави [3].

Дослідженню механізмів реалізації фіскальної політики в нашій державі присвячені напрацювання таких науковців як Ю. Жеревчук, П. Лайко, А. Крисоватий, А. Соколовська, Л. Трофімова та інших.

Методика досліджень. При розгляді теоретичних засад використовувався монографічний, історичний метод та порівняльний аналіз.

Результати досліджень. Реалізація фіскальної політики держави частково здійснюється за допомогою інструментарію податкової політики. До таких інструментів, зокрема, належать, податкові ставки та податкові пільги.

Так, виокремлюють прогресивні, регресивні та пропорційні податкові ставки. Прогресивні ставки мають тенденцію до зростання у відповідності до зросту об'єкта оподаткування (доходи населення); регресивні характеризуються зниженням рівня ставки відповідно до збільшення об'єкта оподаткування; пропорційні ставки встановлюються на фіксованому рівні незалежно від розміру об'єкта оподаткування [1].

Серед податкових пільг, які характерні для системи оподаткування України, виокремлюють встановлення неоподатковуваного мінімуму, вилучення окремих складових об'єкта оподаткування, використання податкових знижок та податкових кредитів, звільнення від оподаткування законодавчо визначених категорій населення.

Якщо говорити про механізм здійснення фіскальної політики в Україні, то її можна віднести до дискреційної. Головною проблемою фіскальної політики в Україні у 90-ті роки XX ст. було те, що вона здійснювалась під впливом стихійних інфляційних процесів і прагнення розв'язати проблеми бюджетного дефіциту за рахунок необґрунтованої емісії паперових грошей та кредитної емісії. Податкова політика в Україні в минулі роки здійснювалась за відсутності цілісної концепції її проведення в умовах переходу економіки від суто адміністративних методів управління до ринкових форм господарювання. Відтак, податкова система набула однобічного, відверто фіскального (винятково в плані наповнення бюджету) характеру [2]. Інакше кажучи, податкова політика втратила регулюючий критерій, покликаний сприяти створенню конкурентних умов, ефективному використанню ресурсів та забезпечувати економічне зростання.

Свідченням цього є запровадження у 2004 році системи оподаткування доходів фізичних осіб за фіксованою пропорційною ставкою 15% (у перехідний період з 2004 до 2007 року — 13%). Даний непрогресивний крок ускладнюється ще й тим, що в Україні вже тривалий час не переглядався розмір неоподатковуваного мінімуму. Так, на сьогодні, як і в 90-ті роки, він становить

17 грн і жодним чином не впливає на оптимізацію оподаткування доходів населення України.

Окреслені проблеми значною мірою нівелюють призначення податку з доходів фізичних осіб як одного з основних регуляторів рівня наповнення бюджету держави (рис. 1).

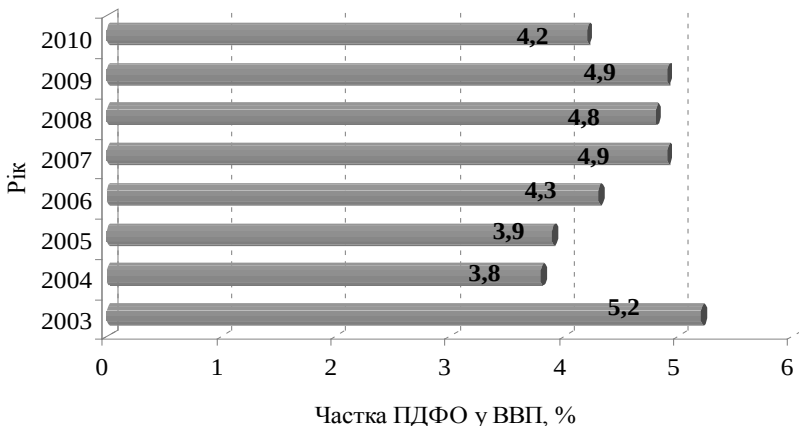

Рис. 1. Частка податку з доходів фізичних осіб у ВВП

Так, з рис. 1 бачимо, що з початку впровадження пропорційної ставки податку з доходів фізичних осіб його частка в ВВП держави скоротилася з 5,2% у 2003 році до 3,8% у 2004 році. Незначна тенденція до зростання частки податку (з певними коливаннями) спостерігається протягом 2005–2010 років. Проте до сьогодні не досягнуто рівня 2003 року. Це пояснюється тим, що діючи до 2004 року система оподаткування доходів фізичних осіб частково задовольняла класичний принцип соціальної справедливості в оподаткуванні, оскільки ставка податку була прогресивною та варіювалася від 10% до 40%, тобто чим вищим був рівень доходу особи, тим більше вона сплачувала податку. Впроваджена пропорційна ставка податку нівелювала ефект справедливості та знизила частку цього бюджетотворчого податку у доходах бюджету.

Однак, якщо дослідити абсолютні показники надходження податку з доходів фізичних осіб до бюджету, можна констатувати значне його зростання (рис. 2).

Порівнюючи частку податку з доходів фізичних осіб у ВВП України з його абсолютними надходженнями до Зведеного бюджету, слід відмітити протилежний характер показників: частка податку у ВВП знаходиться на досить низькому рівні, а от абсолютні показники характеризують стійку тенденцію до зростання.

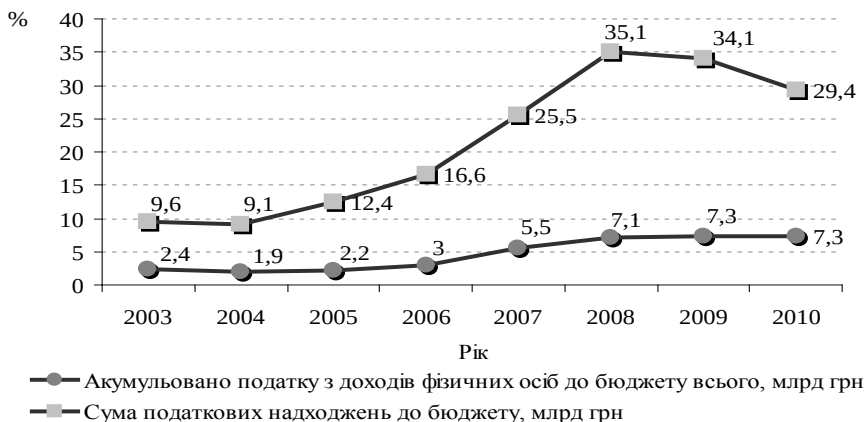

Рис. 2. Динаміка акумулювання податку з доходів фізичних осіб до Зведеного бюджету України, млрд грн

Так, якщо у 2003 році надходження по податку складали 2,4 млрд грн, то в 2010 році вони зросли до 7,3 млрд грн однак даний факт має досить прозоре пояснення: враховуючи рівень доходів населення України у 2003 році та в 2010 році можемо констатувати значний рівень їх зростання. В першу чергу, причиною цього стали інфляційні процеси на теренах України. Окрім того, зрівнялівка в оподаткуванні, яку започатковано з впровадженням пропорційної ставки податку з доходів фізичних осіб, переклала весь податковий тягар на платників з низьким та середнім рівнем доходу, тоді як більш заможні верстви населення навпаки — відчули зниження рівня податкового навантаження на доходи.

Неефективно здійснюється податкова політика України також відносно надання податкових пільг. Так, право на податкову соціальну пільгу обмежується встановленим законодавчо рівнем доходу (в Податковому кодексі зафіксовано, що останній розраховується множенням суми прожиткового мінімуму на 1,4 та округленням суми до найближчих 10 гривень) [4], який не враховує соціальний стан платника податку, кількість членів його сім'ї, рівень їхніх доходів.

Висновки. В результаті формування на теренах української держави власної системи оподаткування доходів фізичних осіб було створено досить неефективний податковий механізм наповнення бюджету за рахунок цього одного з основних бюджетотворчих податків. Так, некоректне використання інструментів податкової політики та провадження фіскальної політики дискреційного типу призвело до створення значних прогалин в оподаткуванні та спровокувало втрати бюджетних коштів як на мікро-, так і на макрорівнях. Для досягнення ж оптимальної системи оподаткування та наповнення бюджету держави необхідне реформування податкової політики, а саме перетворення її з

суто фіскального інструменту на ефективний засіб соціально — економічної стратегії держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Василичев Д.В. Розбудова податкової системи України / Д.В. Василичев // Економічний простір. — 2008. — №20/2. — С. 137–143.
2. Податковий кодекс України: закон України від 02.12.2010 № 2755–VI. // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Герасименко П. Податок на доходи фізичних осіб: українські парадокси та світовий досвід / П. Герасименко // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zahid.net/article/89769>
4. Жеревчук Ю.В. Фіскальний потенціал прибуткових податків / Ю.В. Жеревчук // Наука й економіка. — 2009. — № 4 (16). — Т. 1. — С. 42–50.

Одержано 2.03.11

Рассмотренные в статье ключевые механизмы реализации налоговой политики Украины при налогообложении доходов физических лиц свидетельствуют о неэффективной фискальной политике государства, в основе которой лежат дискреционные методы управления.

Ключевые слова: фискальная политика, налоговая политика, налоговая льгота, налоговая ставка.

The key mechanisms of implementation of the Ukrainian tax policy at taxation of income of physical persons are considered in the article. They indicate the ineffective fiscal policy of the state, which is based on the discretionary methods of management.

Key words: fiscal policy, tax policy, tax benefit, tax rate.

УДК 338.439.01:339.564(477.44)

ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО КОМПЛЕКСУ ВІННИЦЬКОГО РЕГІОНУ, ЯК ПЕРЕДУМОВА ЙОГО ЕКСПОРТНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

Ю.Б. БЕРЕЗЮК

Вінницький національний аграрний університет

Розглянуто структуру, стан та динаміку формування агропродовольчого ринку Вінницької області в контексті можливостей збільшення експортного потенціалу.

Створення ефективної ринкової економіки передбачає формування системи сучасного агропромислового виробництва та продовольчого ринку. Основою та умовою повного і стійкого забезпечення продовольством є